

ای سرایا همه فوبی

(به یاد استاد غلامرضا یاسی پور)

اشاره

استاد غلامرضا یاسی پور از اولین شماره برهان متوسطه برای این مجله قلم زده است. ایشان عضو مؤثر هیئت تحریریه بود و در جلسات برهان همه اعضا از رهنمودها و تجربیاتش استفاده می کردند. حدود ۳۰ سال همکاری ارزشمند ایشان با مجله برهان در قالب نوشته و مقاله، سبب تربیت چند نسل از دانش آموزان رشته ریاضی شد.

استاد در سال ۱۳۲۲ در خانواده‌ای اهل معرفت در تهران متولد شد. دوران ابتدایی را در «دبستان شریعت» گذراند. پس از فوت پدر نتوانست با روال عادی ادامه تحصیل دهد و برای امرار معاش خانواده همراه با کار روزانه، با سخت کوشی فراوان دبیرستان را به صورت متفرقه و با موفقیت طی کرد و تحصیلات طلبگی را در حوزه «مسجد حاج سید عزیزالله» تهران و «مدرسه میرزا احمد مجتهدی» گذراند. تحصیلات دانشگاهی ایشان در دانشگاه‌های تهران و لندن با پایان نامه «منطق ریاضی» در دوره دکترا تکمیل شد. وی که به تدریس عشق می ورزید، از سال ۱۳۴۶ در دبیرستان‌ها و دانشگاه‌های ایران و انگلیس به تعلیم دانش آموزان و دانشجویان پرداخت و تا پایان عمر پربارش، بیش از ۱۰۰۰ جلسه سخنرانی ارائه کرد و بیش از ۳۰۰ مقاله و ۷۰ کتاب تألیف و ترجمه نمود که در زمینه‌های متنوع و بخصوص در موضوع: منطق، ریاضی، معما، ادبیات، عرفان، دین و مذهب، شعر و طنز بوده‌اند. مدتی نیز با همکاری آقایان پرویز شهریاری و دکتر محمد رجبی طر خورانی، سردبیری مجله کوانتوم را برعهده داشت. تحقیق، نگارش و سردبیری برنامه رادیویی «در جهان ریاضی» در سال‌های ۱۳۷۵ و ۱۳۷۶، تحقیق و نگارش برنامه تلویزیونی «جهان ریاضی» بمناسبت «سال ۲۰۰۰ سال جهانی ریاضیات»، تحقیق و نگارش بیش از ۱۵۰ برنامه تلویزیونی در زمینه‌های علمی، ادبی و حکمت الهی که در دهه‌های ۱۳۷۰ و ۱۳۸۰ از شبکه سراسری پخش می شدند و مجموعه پویانمایی «سر دلبران» که در دهه ۱۳۹۰ در زمینه حکمت و معرفت پخش سراسری شبکه داشت از دیگر آثار پیشرو و ماندگار ایشان به شمار می رود.

استاد در زمستان ۱۳۹۹ به دیار باقی شتافت. یادش ماندگار و راهش پایدار باد.

در زمینه منطق و ریاضیات که بیشترین حجم آثار و دغدغه حیات پربار ایشان را دربرمی گیرد؛ همواره بر این اعتقاد بود که منطق و ریاضیات ابزار ضروری ارتباط با جهان و پدیده‌های آن و به خصوص تعامل میان آدمیان است و مردم به طور عام و دانشمندان و معرفت‌اندوزان به طور خاص ناچارند و می باید که به منطق و ریاضیات بپردازند.

استاد علاوه بر اینکه در تربیت و آموزش، از شاگردان و علاقه‌مندان شایق تر بود، خود نیز هیچگاه از آموختن و نقد آموخته‌ها باز نایستاد و تا اواسطین روزهای عمر به تعلیم و تعلم پرداخت و چه بسا این تمنای معرفت هر روز و هر دم در وجود او شعله‌ورتر و درخشان تر می شد و به قول ایشان:

اسیر تشنه لبم، غرق نیل آبم کن
خمار صدشبه دارم، شط شرابم کن

استاد یاسی پور عزیز در ترجمه این آیه از مصحف شریف نوشته است:

«آنان چنین می گویند: پروردگارا دل‌های ما را پس از هدایت به ضلالت مدار و از نزد خود رحمتی در حق ما ببار که تو بسیار بخشنده‌ای.» از ویژگی مردان الهی این است که گرچه در دیواره‌های سترگ و سخت علم رسوخ می کنند، اما هیچ چیز و هیچ وسیله‌ای را جایگزین وجه یار نمی کنند و نگران اند که مبدا همین علم هم بین آنان و محبوب حجاب شود. لذا به آستان درگاه الهی متضرع می شوند که پس از هدایتی که به واسطه علم خودت به ما ارزانی داشته‌ای، ما را به واسطه مغرور شدن به این علم از درگاه هدایت به پرتگاه ضلالت مینداز و استاد در طول حیات پرتگر خویشت هیچگاه علمش مغرورش نکرد و حجاب راهش نبود.

در مقدمه کتاب «ریاضی اندیشیدن» که مجموعه ۳۶ مقاله است، می نویسد: «آیا راه ریاضی دان با طریقی که سالک عارف می پیماید، متفاوت است؟ یا اینکه هر دو هم طریق اند؟ غرضمان این بوده است که مطالب ریاضی را با ریزه کاری‌های عرفان بیامیزیم تا به مذاق جویندگان شیرین تر بیاید و شاداب تر نماید.» و در قسمت پایانی مقدمه می نویسد: «خود امیدواریم چندان به بی راهه نرفته و کار بسامان کرده باشیم و توفیق از خداوند است.» از این فرمایش استاد بی درنگ آیه زیر به خاطر آمد:

«رَبَّنَا لَا تُزِغْ قُلُوبَنَا بَعْدَ إِذْ هَدَيْتَنَا وَ هَبْ لَنَا مِنْ لَدُنْكَ رَحْمَةً إِنَّكَ أَنْتَ الْوَهَّابُ»
(آل عمران، ۸)

به کوی نکته‌فروشان، اگر در این سودا
 نمی‌خرند سؤال مرا، جوابم کن
 غراب سلسله‌بازم، اگر در این پرواز
 نمی‌بری به سستیغی مرا، عقابم کن
 اگر درنگ نداری تو، بی‌درنگم بگیر
 اگر شتاب نخواهی تو، بی‌شتابم کن
 چو ماه زهره‌نشانی تو، آسمانم باش
 چو مهر سایه‌نشینی تو، آفتابم کن
 اگر نه ره به حقیقت دهی، فریبم ده
 اگر نه بر سر آیم بری، سرابم کن
 اگر عمارت دل می‌کنی، شبی ز وفا
 ز گنج خویش نشانم ده و خرابم کن
 شبی به بستر یاری، به جرم بیداری
 چو چشم بی‌گنه خویش، مست خوابم کن
 «از مجموعه اشعار استاد به نام: حسین آباد افق»

برخی آثار استاد

کتاب‌های منطقی و ریاضیات

- مسائل جبر، هندسه تحلیلی، ۱۳۴۸
- قضایا و مسائل هندسه (تألیف)، ۱۳۴۸
- اصول ریاضیات، ۱۳۷۰
- منطق و اثبات، ۱۳۷۰
- خودآموز منطق ریاضی، ۱۳۷۰
- فرهنگ ریاضیات، ۱۳۷۱
- مجموعه مقالات و مسائل ریاضی (مجله)
(جلد ۱ و ۲)، ۱۳۷۱ و ۱۳۷۲
- هنر ریاضی ورزیدن، ۱۳۷۱
- ریاضیات مقدماتی، ۱۳۷۱
- هندسه‌های جدید، ۱۳۷۳
- فرهنگ ریاضیات آکسفورد، ۱۳۷۶
- مقدمه‌ای بر استدلال ریاضی، ۱۳۷۶
- مسائل پیکارجوی ریاضی با راه‌حل‌های
مقدماتی (جلد ۱ و ۲)، ۱۳۷۶
- نظریه اعداد مقدماتی و کاربردهای آن در
کامپیوتر (جلد ۱ و ۲)، ۱۳۷۷
- منطق برای دانش‌آموزان، ۱۳۷۸
- معماهای ممتاز ریاضی، ۱۳۷۸
- التقیح فی المنطق، ۱۳۷۹
- دایرة‌المعارف ریاضیات (در ۳ مجلد ریاضیات
مقدماتی، ریاضیات دبیرستانی، ریاضیات
جدید)، ۸۰-۱۳۷۸
- مغالطه‌های ریاضی، ۱۳۸۰

- فرهنگ ریاضیات، ۱۳۸۶
- دانشنامه ریاضی، ۱۳۹۱
- نقش معما در خلاقیت ریاضی (تألیف)،
۱۳۹۴
- کتاب کوچک اصول ریاضیات، ۱۳۹۵
- پژوهشی در روش‌های ریاضی اندیشیدن
(تألیف)، ۱۳۹۵
- زیباترین فرمول‌های ریاضی، ۱۳۹۵
- لطایف حکمی (ترجمه به نظم بخش مواظ
و حکم نهج‌البلاغه مولای متقیان)، ۱۳۹۱
- شرحی بر دعای تحویل سال، ۱۳۹۲
- مناجات، قرآن و مثنوی، ۱۳۹۳
- دعا‌های ماه مبارک رمضان و دعای سحر
(ترجمه)، ۱۳۹۶
- پندها و اندرزها (گزیده‌ای از بخش مواظ
و حکم نهج‌البلاغه با ترجمه به نثر و نظم)، ۱۳۹۷

کتاب‌های عرفان و ادبیات

- مناجات در ادب فارسی، ۱۳۸۲
- منطق و عرفان، ۱۳۸۲
- شمیم وحی، ۱۳۸۳
- شهر رمضان، ۱۳۸۳
- در جزیره مثنوی، ۱۳۸۵
- ساقی‌نامه، ۱۳۸۷
- شازده کوچولو (ترجمه)، ۱۳۹۰
- حسین آباد افق (مجموعه اشعار استاد
غلامرضا یاسی‌پور)، ۱۳۹۵
- طنز و تمثیل در مثنوی، ۱۳۹۵
- ضرب‌المثل‌های ملا نصرالدینی (در دو دفتر)،
۱۳۹۵
- در فضیلت قناعت، ۱۳۹۶
- سر دلبران در حدیث دیگران (مجموعه‌ای
در ده دفتر)، ۱۳۹۶

معماهای نه چندان ساده، ۱۳۹۵

- ۱۰۰ سرگرمی منطقی، ۱۳۹۵
- مختصری از منطق ریاضی، ۱۳۹۶

کتاب‌های دینی و مذهبی

- ترجمه القرآن‌الحکیم، ۱۳۸۸
- نجوهای عارفانه در دعای عرفه، ۱۳۸۲
- دعای عرفه حضرت امام سجاد(ع)، ۱۳۸۴
- سفارش مولا، وصیت‌نامه حضرت علی(ع)
به امام حسن مجتبی(ع) (ترجمه به نثر و نظم)،
۱۳۸۸
- اوصاف پرهیزگاران (ترجمه خطبه همام
مولای متقیان به نثر و نظم)، ۱۳۹۴
- آیین حکمرانی (ترجمه نامه مولای متقیان
به مالک اشتر به نثر و نظم)، ۱۳۹۴
- زیارت‌نامه حضرت امام رضا علیه‌السلام، ۱۳۹۰
- دعای کمیل حضرت علی(ع)، ۱۳۹۰